

Uzasadnienie

do uchwały Nr XXXII/202/2021 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie nadania pośmiertnie tytułu Honorowy Obywatel Miasta Stoczek Łukowski Generałowi Józefowi Dwernickiemu

Generał Józef Dwernicki urodził się 19 marca 1779 r. w Warszawie, zmarł 22 listopada 1857 r. w Łopatynie na Ukrainie i tam został pochowany.

Pochodził z rodziny ziemiańskiej z Podola. Z wojskiem związał się już w wieku 12 lat. Przez krótki czas uczył się w Szkole Rycerskiej, którą opuścił w 1795 r. po rozwiązaniu wojska polskiego. Wrócił do rodzinnego Zawala, gdzie zajmował się gospodarstwem. W 1809 r. uzbroił ludzi i dołączył do oddziałów odrodzonych wojsk polskich. Od tej pory rozpoczął się szlak bojowy przyszłego generała. Walczył wraz ze swoim oddziałem z Austriakami pod Zaleszczykami, Tarnopolem, Chorostkowcem i Wieniawką. W walkach tych okrył się sławą i otrzymał stopień kapitana. Na stałe związał się z kawalerią. W nagrodę za zasługi położone w czasie wojny, książę Józef Poniatowski w 1810 r. odznaczył Dwernickiego Złotym Krzyżem Wirtuti Militari i nominował go szefem szwadronu 15 pułku ułanów. Dwernicki uczestniczył w kampanii napoleońskiej na Rosję w 1812 r., brał udział kolejno we wszystkich większych bitwach wielkiej armii, mężnie walczył pod Berczyną, Lipskiem, Clagą i na rogatkach Paryża. Za tę kampanię został mianowany w styczniu 1813 r. grosmajorem a w marcu ponownie otrzymał krzyż Wirtuti Militari, zwany wówczas polskim krzyżem kawalerskim. W kilka dni później Dwernicki został odznaczony francuskim Srebrnym Krzyżem Legii Honorowej, a po szarży pod Wittenbergiem Złotym Krzyżem Legii Honorowej, który przypiął mu osobiście cesarz Napoleon. Po upadku Napoleona i utworzeniu Królestwa Kongresowego, Dwernicki wraz z wojskiem polskim powrócił do kraju. W roku 1829 otrzymał stopień generała brygady.

Wybuch powstania listopadowego zastał go w Sieradzu, skąd został wezwany do Warszawy, gdzie zajął się organizacją nowych oddziałów. 14 lutego 1831 r. pod Stoczkiem stoczył zwycięską bitwę, w której rozgromił dywizję generała Fiodora Geismara. To zwycięstwo przyniosło mu wielką sławę i awans na generała dywizji oraz odbiło się szerokim echem nie tylko w Królestwie Polskim i Rosji, ale także we Francji i Włoszech, zaś Stoczek wprowadziło na szczytne karty historii.

Dalszy szlak bitewny generała Dwernickiego to Warka, Koziernice, Puławy, Kurów, Lublin i Zamość. W początkach kwietnia 1831 r. gen. Dwernicki przekroczył Bug i rozpoczął marsz na Wołyń. Po upadku powstania udał się na emigrację do Francji. Tam prowadził działalność patriotyczną, społeczną i kulturalną. Powrócił do kraju w 1848 r. i osiadł we Lwowie. Letnie miesiące spędzał w Łopatynie w majątku przyjaciela hr. Adama Zamoyskiego.

Zwycięstwo gen. Józefa Dwernickiego pod Stoczkiem rozświetliło naszą miejscowość na kartach historii. O pierwszej zwycięskiej bitwie powstania listopadowego uczą się uczniowie w szkołach. Stoczek opiewany jest w poezji i pieśniach, m.in. Gustawa Ehrenberga „Gdy naród do boju”, Wincentego Pola „Grzmią pod Stoczkiem armaty” oraz w malarstwie Wojciecha Kossaka, Jana Rosena. O zwycięstwie Dwernickiego pod Stoczkiem pisało wielu, m.in. Roman Bielecki w książce

„Belwederczycy i podchorążowie”, Adam Mickiewicz „Moja pierwsza bitwa”, Zbigniew Gnat – Wieteska „Stoczek”.

Spośród innych generałów swej epoki Dwernicki wyróżniał się posiadaniem cennych zalet, a mianowicie ufności w siły narodowe i dużej energii a przy tym był wielkim patriotą. Te cechy w połączeniu z duchem przedsiębiorczości, bystrą orientacją oraz rozmachem iście kawaleryjskim, wyrobiły mu na zawsze imię świetnego taktyka oraz jednego z najlepszych kawalerzystów polskim. Dlatego też, nadać Tytuł Honorowego Obywatela Miasta dla generała Dwernickiego w Roku Obchodów Jubileuszu 475 – lecia Nadania Praw Miejskich dla Stoczka Łukowskiego, to zaszczyt dla mieszkańców miasta.

Akt ten jest wyrazem naszej wdzięczności i wielkiego uznania dla zasług związanych ze zwycięską bitwą generała Dwernickiego pod Stoczkiem.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA
Krzysztof Szczęśniak